

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár. Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ára évenként 3 ft o. 6. Hirdetési ár: soronként 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL: Közeputca, STERN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, nov. 14-kén.

(D) Talán ildomtalanok is tarthatják a Királyhágón inneni szász és román lapok szerkesztői, hogy azon különböző alkotmány projectumokat, s alkotmányunkkal ellentéző igényeket, melyek fölmerültek náluk; tárgyalás és vitás alá mi nem vesszük; de ennek egyszerű oka az, hogy mi a vitás szükségét csak ott látjuk, hol a nézetek közötti kiegyenlítés lehet, ott ellenben, hol a nézetek teljes ellentétben látszanak állani, csak szóvesztegetésnek és hasztlan ingerkedésnek tartunk minden további okodást.

Románoktól kaptunk leveleket, melyekből azon állítást látjuk, hogy lapjaik nem egészen képviselik ama nép közvéleményét; kaptunk a szász földről is tekintélyes kézből levelet, melyben hű ragaszkodást látunk a magyar alkotmány teljes kifejléséhez, melynek paizsa mögött hét század óta biztosan tarthatá fenn magát és jogait e kis nemzetiség, s a levélíró nem képzeli hogyan lehetnek szászok, kik az írott és eltöröltetlen törvény malasztját félrevertve, oly projectumokkal állanak elé, melyek ő s sarkából kiforgatnák az alkotmányt, s az ország alapjogát az időszakonkénti octroyalási joggal cserélnék föl.

Sajnos azonban, hogy társadalmilag csak a magyar és székely nemzet van teljesen összeolvadva, a románok s szászok ritkábban érintkezhetnek velünk, és így közvéleményünk bajosan egyeztethető össze társadalmi uton mind addig, míg a municipális élet minket bővebben össze nem hoz, következőleg mi sem az egyes hozzánk intézett leveleket, sem az azokkal ellenkező hírlapok magatartását a román vagy szász közvélemény biztos kulcsa gyanánt el nem fogadhatjuk, vagy ha elfogadjuk, lényeges szakadást látunk kivált az előbbi nemzetiség közvéleményében.

Vitakozási alapul azonban csak a hírlapi nyilatkozatokat fogadhatva el, azokat mellőzni azért vagyunk kénytelenek, mert a mi nézeteinkkel ellentézőnek az alapeszmében, habár a románok részletes állításaihoz látunk kiegyenlíthető pontokat; a szászok többségéről pedig fölteszszük, hogy alkotmányunk mellett fog állani.

Mi becsülni tudjuk azt, ki a királyság jogain belül saját nemzetiségét a lehetőségig érvényesíteni kívánja; de nem vitakozhatunk azokkal, kik egy korona jogai fölé helyezik saját nemzetiségi igényeket.

Előttünk a magyar királyság éppen oly európai állam, mint az angol s porosz, mely habár heterogén elemekből áll, de egész Európa által az angol nem irnek, vagy skótnak, hanem angol államnak; a porosz nem lengyelnek, vindusnak, szórbnak, vagy kaszubnak, hanem porosz államnak neveztetik; habár az ir és skót az angoltól, s a pomeraniai szlávok a poroszoktól történelmileg is külön vált nemzeti vagy tartományi multtal bírtak, s különvált nemzetiségi tömegben élnek, míg a magyar királyságban csak az egy horvát s némileg a szász bir ily előnnyel, a többi vagy külön tartományi területtel nem bírt, vagy nemzetileg a magyartól el nem különíthető; sőt mindenik régi tartomány területén magyaroknál van egy nagyobb birtok, mint a nagyobb töképenz vagy is városi polgári elem, ha nem is számítjuk ide a nagyobb intelligenciát. Mindezen tényezőkön kívül pedig a nemzetnek, mint honalapítónak jogát évezredes alkotmány biztosítja.

Ha hajdan az olygarchia és nemesség pártküzdeme vagy is a német és nemzeti uralkodás-harca miatt Erdély másfél századig külön szakadtott a magyar királyságtól, azzal éppen nem veszte el iránti jogát a honalapító magyar nemzet; ez ország uralkodása akkor is magyar volt, magyarnyelven hozta törvényeit, többször harcolt meg Magyarország szabadságáért, s az 1690., 91-beli tractatusokból tisztán látható, hogy e terület végre viszont egyesült a magyar királysággal, megtartva önállóságát azon kellékeit, melyek független korszakában kivívott szabadabb jogok alapján reá nézve kedvezőbbek voltak; de e mellett annyira oda tartozott,

hogy később II. József nyomása ellen folyamodott a magyarországi rendekhez, hogy mint anyaország védje koronájának ezen területét. Az 1848-iki szorosabb egyesülés csak az állam fejlődésének volt folytatása; miután a közlekedés gyorsabbá vált, a tartományi kormányzás eszméje természetesen elavulván.

A mi alkotmányunkban az 1848-iki törvények épp oly szent és sérthetetlen törvények mint az 1690 vagy 1791-beliek. Mi arra esküit tettünk, s azért élni halni tartozunk, mind addig míg a magyar királyság összes országgyűlése minket az alól föl nem oldoz.

Ha mi egy Erdélyben lehet, de nem ohajtott országgyűlést egyébként elismernék egy hagyományos és ideiglenes ténnyel arra nézve, hogy ott az 1848. törvényekhez való szigorú ragaszkodásunkat kimondjuk, ha mi azt egyébként tartanók egy felesleges dolognál; akkor mi a király és országgyűlés által szentesített alkotmányt sértenők, és a magyar souverain királyságnak törvényes joga volna minket mint alkotmány sértőket elítélni.

Ez a mi törvényes felfogásunk, s így természetesen távolabb állunk a román és szász lapok állításaitól, hogy sem azokat bővebb vitás alá is vehessük.

Mi a magyar alkotmányt tartjuk magasra mint Luther a bibliát, s ezt kiáltjuk szemben minden octroy-val „ez a tér a hol állunk, másképp nem tehetünk; Isten segítsen bennünket.”

Ha a hazánkbeli testvér népek velünk egy térré állanak, akkor természetesen eszmecsereink rögtön kezdetüket vennék.

Az 1848-iki pozsoni törvények igen kedvezők Erdélyre nézve, ott fenn van hagyva, hogy tartományi sajátságainknak a közös korona érdekeibe nem ütköző előnyeit megtarthassuk. Nincsenek kizárva onnan a székely és szász institúciók elméletei, nincs kizárva az, hogy a román nemzetiség alkotmányi jelentősége is körvonaloztassék. Azért mondtam én egykor Baricz urhoz intézett levelemben, hogy egy pesti országgyűlésen bizonyosan megértenők egymást.

A magyar alkotmány basisára állva, minthogy az fennhagyta az Erdély sajátságaira való tekinteteket, a királyi korona jogkörén belül egy közös pesti vagy pozsoni országgyűlésen ki lehetne egyenliteni a nemzetiségi igényeket, a mint előbbi intévényeink ki tudák egyenliteni a három nemzet és négy vallás gyötrelmes kérdését, úgy a megyei mint a cardinális hivataloknál; sőt a municipiumokban az 1849-iki szegedi országgyűlési program, s a 20-iki császári nyilatkozvány elméletei a nemzetiségeknek a legszebb alkotmányos fejlődést és jogélvezetet már is biztosítják.

Nézzem körül egész Európa akármelyik álladalmán, mely vegyes népekből áll, és bátran kérdjük mutassan egyetlen egy monarchiát, mely a nemzetiségeknek oly fényes jogokat biztosítana, mint megnyit csak a municipiumokban is megnyertek a magyar korona népei.

Ha tehát ily irányú kikötéseket látnánk, ha elismerve látnók az itteni néptöredékek által föltétlenül és teljes kifejlése szerint, az alkotmányt: akkor örömet kezdünk meg eszmecsereinket; addig azonban oly antipolaris pontokon állunk, hogy vitakozásaink csak a kedélyek keserítésére szolgálnának. A mi programunk, szilárd és elhatározott ragaszkodás azon alkotmányhoz, melyre esküit tevünk, s melyet ha megtagadnánk, vagy országgyűlésen kívül megváltoztatnánk, a törvényes büntetést ki nem kerülhetnők.

A szász lapokban újabb meg újabb alkotmánytervek közöltetnek, melyekben a multak minden alapja el van dobva: csak a külformák némely jelentékeny vonásai ismertetnek el; a román lapok pedig már régóta meglehetősen ellenszenves magatartást folytatnak, s mig legtisztább magyar főúri családokat saját nemzetiségükhöz tartozóknak állítanak, más részükről legkevésbé sem osztják azon eszméket, melyekért e főurak élni halni készek; sőt az alkotmányos alapoktól annyira távol állottak már havak előtt,

hogy midőn gróf Mikó a Detonátán Eötvöstől elbúcsuzni akart, a „Gazetta“ egy levelezője egész filippikát dörgött e tárgyban írott cikkekre, úgy nyilatkozván körülbelül: „a mi havasi moccainkban nem Máramarost találjátok, ide ki nem fogjátok terjeszteni propagandátokat stb.”

Szerencsére ez alkotmányos urak propagandáját az uralkodó és egész Európa meghallgatá és elismerte. Miért vitakozunk tehát tintával, pennával oly tárgy felett, a mely felett más tényezők fognak nemsokára dönteni.

De ki kell fejeznünk azon kérésünket és ohajtasunkat: értsenek egyet velünk a testvér nemzetek. Az egyesült magyar királyság egyedül lehet képes megvédeni azon alkotmányt, a melyben a jogot s szabadságot testvéreileg osztandjuk meg minden nemzetiséggel.

Haugulat a vidéken. — November 5. Az okt. 20-diki legfelsőbb diplomában a pragmatica sanctio alapján a magyar szent koronához tartozó országok ősi függetlensége, következőleg megyei s országgyűlési önkormányzata visszaállítatni ígértetvén, habár ehhez függlelki a Bécsben székelő birodalmi tanács, mint a külön országokat összekötő kapcsol mellékeltetett, mind e mellett az adott térsz elfoglalása csak azért is, hogy a burocratiától egyszer megtisztuljunk, czélszerű, sőt mulhatlanul megkívántatik. Ebben egy bigdadt gondolkodásu hazafi sem habozhat.

Magyarországon az eddig nyilvánult vélekedésekből tisztán kitűnik, hogy ebben minden párt egyetért. Kitűnik továbbá, hogy az esztergomi gyűlés a diéta összehívására semmi választási tervet jogosan fel nem terjeszthet. Csupán a törvényt kell rehabilitálni, mely 1847/8-ban királyi szentesítést nyert. Itt az V-dik törvényczikkely világosan szabályozza az országgyűlési követek választását, mit az esztergomi gyűlés meg nem szeghet a nélkül, hogy az 1791-beli 10-dik törvényczikkelyt, mely a törvény hozását, változtatását vagy eltörlését közösen az országgyűlés és fejedelem jogai közé sorozza, meg ne sértse s így törvénytelenséget ne kövessen el. Tehát egy törvényes országgyűlés csak az 1847/8-diki szentesített törvények alapján gyűlhet össze.

Mi történjék tehát Erdélyben. Ebben senki egy perczig sem habozhat.

Az 1847/8-diki VII. törvényczikkely Erdély egyesítését meghatározta, s ez 1848-ban törvényesen végre is hajtott s követek a magyarhoni országgyűlésen meg is jelentek.

Nem gondoljuk, hogy végre is e törvény tekintetbe ne vették, mert Erdélyben külön országgyűlés tartása azon kívül hogy Erdélyt pártokra szagatná, Magyarországon is elégedetlenséget, sőt bizalmatlanságot, hogy ne mondjuk minden eddigi kezdemények teljes félbeszakasztását eredményezhetné.

Erdélyben minden nemzetiséget, minden pártot leginkább a történeti alap rehabilitációja elégíthet ki és nyugtathat meg. Mi a Magyarhonnali egységet törvény által szentesített történeti ténynek tartjuk. Az 1847/8-diki VII. törvényczikkely az erdélyi választásokat tisztán meghatározza. Ebből senkit ki nem zár s éppen azon jogok állanak Erdélyre nézve is, mik az V-dik törvényczikkelyben Magyarhoni választóit illetik. Sőt még több engedélyt kap Erdély, mert itt az eddigi királyi hivatalosok a magyarországi főrendi táblán ülésel és szavazattal ruháztaknak fel. Erdélyt 69 követ fogja képviselni. Ezen szavazatok a törvényhatóságok között következőleg osztatnak fel: a kilencz magyar, öt székely és tizenegy szász megyéket, székeket és vidékeket, valamint Kolozsvár, Marosvásárhely és Fejérvár szabad királyi városokat két-két, összesen 56 szavazat, a többi képviseleti jogot gyakorló városokat számszerint 13-mat, egyenként egy-egy szavazat illeti. **) Továbbá: Magyarhoni Erdély mindazon külön törvényeit és szabadságait, melyek a mellett, hogy a teljes egyesülést nem akadályozzák, a nemzeti szabadsághoz és jogegyenlőségnek kedvezők, elfogadni és fenntartani kész.

Ezen királyilag szentesített törvények alapján Erdély egysége Magyarhonnal megtörténvén, innen semmi áron vissza nem léphetünk, és ha csakugyan Erdélyben külön conferentia hivatik egybe, az a felség elibe csak az azon kérésrel járulhatna, hogy a meglévő és szentesítést nyert 1847/8-iki törvények alapján a követek a pesti országgyűlésre megválasztandók, és ez az alkotmányozó országgyűlés viheti fel

*) Tisztában a kolozsvári II-dik törvényczikkely 1848-ról. Szerk.

**) A pozsoni országgyűlés ezen határozatán a kolozsvári országgyűlés II-dik törvényczikkelyben változtatott s a szerint is küldö követeket a pesti országgyűlésre. E változtatás érvénye az illető törvényczikkely megerősítése által elismerttet, s a pesti országgyűlés az Erdélyből küldöket deficitálás nélkül el is fogadta. Ezen II-dik t. cz. szerint a magyar-örömség két tüzhelyének u. m. Erzsébetvárosnak és Szamosújvárnak is képviseleti jog adatott, s mi e jogot jövőre is jogunk valljuk. Erdély összesen küldött e II-dik megszentestett t. cz. nyomán a magyar, székely s szász öszv. 25 megye hatóságából 50 követet, ezenkívül Kolozsvár, M. Várhely, Fejérvár, Szamosújvár, Erzsébetváros, két-két, Abrudbánya, Vizakna, V. Hunyad, K. Várhely, Ertseger, 8-százgyörgy, Udvarhely, Ilyefalva, Csikszerecs, Berecs, Szék, Olafalu, Kolozs — egy-egy öszv. 73 követet küldött e szerint az 1848-iki II-dik megerősített törvényczikkely alapján Erdély. Szerk.

aztán a külön következményeket akár felülről, akár alulról jöjének azok, s ez az országgyűlés fogja meghatározhatni: feladja-e az ország törvényes autonómiáját, melyet felelős minisztereiben egyszer birt, s felszereli-e a tervezett birodalmi tanács eszméjével, mely az ország életfonalát akarja kezébe venni. Mindezt az országgyűlés jogába tartozik. Addig foglaljuk el az engedett tét. A törvényhozás és változtatás az országgyűlés és fejedelmek közös jogában áll. Megváltik az ország mivel fogja beérni, s a megyék köveit minő utasításokkal látják el. A vidéken legfőbbben így vélekednek, s e vélemény közlését jelenleg tájékoztatás szükségének tartottuk.

M.—S.—L.

X. Igényteljes szózatra. (Folytatása és vége.) A tagosítást legigazságosabban akkor lehetne keresztülvinni, ha minden darab föld termő erejét a reáható és felette uralkodó elemekkel egyenlő mértékben lehetne tenni, — és még akkor is millió meg millió érdekek fordulnak elő, azon szűkebbül roszakaróktól, kik irigységből, hogy más jó szándékát gátolják, igekeztetést akadályozzák, s azok ha nem is lényegesen, de mindenesetre hátráltatók és elidegenítőek. Szemtelenségük által képesek a tagosítást fájó áldozatokkal is keresztülvinni szándékozó nagyobb birtokosoknál minden szívélyességét, szerénységét, áldozatkészségét oroztalanul felhasználni, sőt követelni, simán, hízlelve vagy rossz szándékkal gyanúsítva mindenkit, kit önző érdekeiket kíván szemtelentül megtámadni, olyanok mint a rohanó patak, mely iszapjával bármily gondosan ápoltt virágot eltemet ha utjában van — csak hogy medre nagyobb legyen.

Azok, kiknek e tárgyban legkisebb érintkezésük van, tapasztalják az állításom szent igazságát, s nem e oda ha sokan csüggedve elfordulnak.

De minthogy a földet fontba tenni nem lehet, tehát classificatióval tagosítunk.

És ez vagy nagyság szerinti ugymint hold és □ öl, vagy pénzérték szerinti. — Melyik helyesebb? azt mondom hogy: a holdas vagy □ öles osztályozás, és ezt kell bebizonyítanom.

1-ször. Mennél egyszerűbb a magyarázat, és az a képzetet előtérbe hozza tudja könni a tárgyhöz miről beszél, hogy az a ki hallja, szinte látja maga előtt, annál előnyösebb minden más magyarázatok felett.

Képzelsen magának a ki tud minden magyarázat nélkül, hogy mekkora terjedelmű lehet egy bármely osztályú 100 ft vagy 25 ft értékű föld, s ha tudja, mérnök nélkül jelölje ki azt — nem monok rusticus, de literatus ember — a mezőn. És képzelsen magának megint magyarázat nélkül — egy I-ső vagy II-dik osztályú 120 □ öles vagy 160 □ öles földterületet, s ha a legegyszerűbb embernek azt mondom, mutassa ki a természetben egy rudat veszen, kinyújtott két karjával levág belőle egy ölet, s képes vele kimutatni a területet, vagyis megtestesíti azt az ideát ott a helyszínen, s azt a mit ő képzelt kijelöli: tehát igaz hogy van erről tiszta képzete.

2-ször. És ez szükséges is hogy legyen, mert különben hogy cominal egy rusticus ember a classiciót bírja a hol ft és krról van szó, hogy kérdezi a földet között a különbséget ha pénzérték szerinti történik az osztályozás, és mennyi szót, időt veszen igénybe, akkor a mikor ha □ ölekben történik az osztályozás, megkérdem, megtermi-e ebből a földből egy véka főrüjt azt, a mit onnan ugyanannyi megterm? egy kevés gondolkodás után megmondja, ha igen vagy nem, hogy 1000 □ öl sem adja ki itt azt a mit amott 800 □ öl ad, tehát 5 véka főrüjt hely sem ad annyit, a mennyit itt 4 véka, s fel van állítva a viszony 200 □ öl vagy 300 □ öl különbséggel.

Vagy azt hiszi valaki, hogy pénzérték szerint ha megy a classificatio, pontosabb? semmivel sem: mert egy frtnak veszi az ember $\frac{1}{1000}$ részét és földbeli osztályozásnál veszi az ember egy holdnak $\frac{1}{1600}$ részét, és földbeli osztályozásnál veszi az ember egy holdnak $\frac{1}{1600}$ részét, s melyik apróbb, s még ki az a ki azt hiszi, hogy az osztályok közötti különbséget oly élesen feltudja állítani, hogy abból egy krt ha elhagy, vagy hozzá ad, érezhetőleg bomlott ez arány.

3-ször. A pénzérték szerint történt osztály alkalmazásával tagosítás előtt van 1000 pft ára földem, tehát a tagosítás után is annyi értékű földemnek is kell lennie, mert az értékből sem nem vesztheték, sem nem nyerhetek, tehát hogy mondja meg az ember egymásnak röviden, hogy tütött ki részére a tagosítás, ennek egy roppant feneket kell elsőbbsen keríteni, különben meg nem érti, ellenben ha hold szerint ment keresztül a tagosítás — azt mondja: birtam ennyi területet ezekből az osztályokból, most kaptam ennyit, volt 20 holdam, kaptam 15 holdat, vagy 25 holdat helyette, tehát azonnal fogalmam is van mind a nyert, mind a veszített területről s osztályokról is. Quod erat demonstrandum.

Azt is mondhatná tán valaki, ha nem értene, hogy azt a mérnök a maga könnyébségeért, s így én is azért fonom a gátot, hogy a vizet malmomra hajtjam. Erre nézve azt mondom, hogy a mérnöki munkálatok keresztülvitelét akár pénzérték, akár területek szerint felállított osztályozással történjen, teljességgel mindegy — nem a rajtunk való könnyebbségért szólok, hanem a birtokosok érdekeért. — Mert:

a tagosítás keresztülvitele egy oly munkát, melyhez féligmeddig — a megválasztott biztományon kívül — minden embernek szava van, sőt sokszor e joggal kötelesség is van összekötni. S ha a biztomány kivált csakis birtokosokból állana, s működnek úgy, hogy azt kivül az egész faluban senki sem értené: mennyi méltatlanságnak s gyanúsításoknak tenné ki magát mind az egész testület mind külön-külön minden egyéniség; tehát a tárgyhöz szőlás vagy hozzá kezdés előtt ha volna is valakinek az a birka türelme, hogy mind a helységet egyetemben, mind külön-külön felvilágosítson minden embert, kinek volna annyi ideje, kiált az özvegy $\frac{1}{2}$ teljes asszonyokat felvilágosítani, s vége hossza nincs a reclamatióknak, hogy az ök földje többet ér, s arról hogy a másé is csak annyiba van becsülve, sem nem akar tudni, sem nem érti.

Szóval: a pénzbeli classificatióval nem látok elérve egyebet a confusional, ezt pedig kapunk másutt is eleget, ne hozzuk be ide.

Refutálhatnám minden állítását csaknem, vagy módó-

síthatnám, miután azok nincsenek gyakorlati szempontból felfogva, nevezetesen a távolságról, sorshuzásról sat. de ezt ha tenném, valaki azt hinné, hogy talán instructiókat akarok írni a törvényezékek vagy mérnökök, vagy más egyéniségek számára, s azonkívül időm is igénybe van véve; annnyival önnök öszinte igekeztetéseért tartozom, minthogy leglényegesebb az egész tagosítás keresztülvitelénél a classificatio, örvendenék ha a fennirtak után ön is a pénzérték szerinti és □ ölek szerinti különbséget tisztán látva, annak alkalmazását fogja ajánlani.

Székely József, tagosító mérnök.

X. Néhány szó a városokat illető eg. — Október 20-dika óta olvassa a közönség nagyobb figyelemmel a hírlapokat, azokból a belügyeket illetőleg okulni, és mindenkifelett irányt venni akarván.

Csodálkozva kell azonban meggyőződnie arról, hogy azokban megyei rendszerről, népképviselőiről, országgyűlésről folytonosan olvashatni, csak a városok polgáraitól hallgat a napi sajtó.

De szabadon kérdenem, miért nincs irányadó szó azon középosztályáról a hazának, mely az iparosok, művészek, kereskedők, ügyvédek, papok, tanárok és kézművesek, hasznos és felvilágosított s a korral folytonos párhuzamban haladó középrendet személyesíti és pedig százezerekre menő számban személyesíti? Értsem a szabad királyi és más kisebb városok polgárait és lakosait, kikről az 1848-ki XXIII. és XXIV-dik magyarországi és II-dik erdélyi törvényezikkek is szólnak.

Avagy talán a városok felett a lefolyt 12 év nyomtalanul haladott el, s reájuk október 20-dika úgy viradott fel, hogy semmi kívánnivalót számukra nem hagyott fenn? Tagadom!

Ha elemezzük a rendeket és sorokat, lehetetlen azon meggyőződésre nem jutni, hogy igen tekintélyes erő éppen ezen közeprendben rejlik s a legnagyobb terü 12 év lefolyta alatt éppen ezen középrendet sujtotta.

Nem számítom én azon nagy összegű önkényes kölcsönöket, melyeket itt-ott volt főbírók a városokra octroyoztak, s ezáltal maguknak méltóságos czimmet járó sine curát biztosítva, borostyánraikra heveredve nézik a városok vezékléseit; nem említem azon számtalan le- és felszerelési sat. költségeket, melyeket a lefolyt évek alatt a városok pénztáira via brevissima róttak, csak azt éntem, miként 1849 óta a szabad királyi városokat önállóságuktól, politikai, törvénykezési és rendőrségi joguktól megfosztották és azokból 12 forintig itélő fahagyaságokat alkottak, alárendeltetvén azok Kremsantoknak és Bezirksamtoknak, holott a szab. kir. városok ab antiquissimo tempore a fejedelmeknek, illetőleg a főkezményeknek voltak alárendelve, mégpedig nemcsak azon privilegiumoknál fogva, melyekkel azokat a királyok és fejedelmek felruházták, de sőt a politikai kifejlődésnek és országos közvéleménynek azon fokánál fogva is, melyeknek alapján a szabad kir. városok polgárai kebelében a korral haladó miveltiségénél fogva jogosítva voltak és vagnak arra, hogy önállóság s törvények által szentesített belkormányzatuk respectatassék s sietve visszaállíttassék.

Miután tehát azon elem, mely egy restitutio in integrumát képviselni képes, a városokban tömött felfalálható, miután azon egyének sűrű csoportja, melyek az 1848-ki és azelőtti törvények és praxis teljes tudásával bírnak, a városokban léteznek, miután végre a királyok és fejedelmek által a városoknak adományozott szabadságokat, se az 1848-diki, se az azelőtti törvények el nem törölték, de sőt az 1848-ki szentesített VII-dik törvényezik 3-dik és 5-ik §-sai azokat biztosítják, semmi sem könnyebb, és a városokban létező, a szentesített törvényekben gyökerező közvélemény-nél és politikai fejlettségénél fogva kívánatosabb, mint az, hogy a városoknak polgári, törvénykezési és rendőrségi hatóságuk sietve és in integrum visszaállíttassék! *)

Törösvári Béla.

KÜLÖNFÉLÉK.

Jeles szemorvosunk Nagel Emil ur magán meghívásra Debreczenbe menvén, nem régen ott pár száz szembeteg folyamodott segélyéhez. Munkálkodásának jó eredményét a következő közlésből látjuk:

„Szabad kir. Debreczen város nemes tanácsa f. év szept. 28-án 2892. sz. alatt kelt határozvánnyal kolozsvári orvostudor tanár Nagel Emil urnak, ott helyben az idén számos szembetegek körül tett orvosi működéséért, mely nagy részben sikerrel volt áldva“ halás köszönetét nyilvánítja. A nemes tanács a kimutatott és orvosolt szembetegek névjegyzékét a budai kir. helytartósághoz fölterjesztette. Örvendünk e jeles orvosunk méltányoltatásának, annyival inkább, mert nekünk is volt alkalmunk sikeres műtéseit látni, sőt e lapok szerkesztője éppen az érdemes orvosnak köszönheti, hogy szerettetett anyja tavaly, és most született csecsemője éppen a napokban a már-már bizonyos vakságtól megmentetett.

A „B. H.“ írja: Miután a magyar kir. udvari kanczellária, f. hó 4-kén működésbe lépett, — most már a belügyminiszterium hatálya megszünt, s az államminiszteriumé kezdődött meg. Az erdélyi udv. kanczelláriának működésbe lépése az Erdélyt illető ügyek az államminiszteriumnál fognak tárgyaltni.

A „B. H.“ szerint Pestvármegye teremében az első megyei közgyűlés, illetőleg megyeszervező tanácskozmány f. hó 23-kán fogva összehítt.

Umlauff János ur, pesti országos főtörvényszéki elnök, f. hó 5-kén az üléseken elnöklet s minden egyéb

*) A visszaállítás eszméjében magában van annak értelme, hogy a városok is éppen úgy mint a megyék teljes autonómiájukat visszakapják, s ez a megyék öszögek rendezésénél egyszerre is fog kérdőszóvá válni. Erdélyben még semmi ilyen rendezés nincs, azért arkivül végrehajtani. Erdélyben még semmi ilyen rendezés nincs, azért arkivül még szólni feleslegesnek is tartottuk. A főkérdés az, hogy az előbbi még szólni szervezőst a magyarországi cancellár foghatja-e tenni, ges az interim szervezőst a magyarországi cancellár foghatja-e tenni, a mint Erdély java óhajja. Ez esetben az 1848-diki XIII-dik és VII-dik t. cz. alapján azonnal meg van oldva a kérdés. Szerk.

hivatali teendőit a főtörvényszéki alelnök Eötvös József urnak adván, s engedvén át, Pestről végleg el is távozott. Távoztása minden körökben közörmöt gerjesztett, mert ő volt itt a mindentelmeletesítő elvnek egyik fő végrehajtó eszköze. (P. N.)

— (Egy honleány végtisztelete.) Torda, nov. E hó 2-kán este a honférzelem igen szép példáját tüntet előnkbe az új-tordai polgárság. Megtudva azt, hogy itt született s kolozsvári lakából örök nyugalomra — a családi sirbaltba — ide hozandó Margitai Róza Antal Imrénő hullája útban van, lóhátra ült 26 egyén s a Hármoshoz eleibe ment, ott ugyanannyi fátylát gyújtott, s egy kísért szép renddel sötét este 9—10 óra közt városunkba, Puhl Ignác nő Károlina testvére lakába. Meglepő volt e látvány s annyivalinkább megragadó, hogy említett lovas egyéniségeket senki sem unszolta erre, hanem a nemes keblű hölgy, a lelkes honleány, a tisztá szívű rok-on és barátó“ végtiszteletét keltetve keblükben e ritka jelenetet. Ily tény a hon iránt érző nők megdicsőítését kiérdemelt példányban mutatja fel édes hazánknak! Más nap d. e. 10 órakor a harangok bús kongására szomorú halotti gyülekezet seregelt egybe — dacára a heti vásárnak — s rendes ref. lelkész Szabó Ferencz által mondott igen érzékeny ima után a polgárság közül alakult harmonia kíséretében tétett örök nyugalomra. A nőegylet e buzgó tagját részvényes társai közül sokan — kik jelen lehettek — könyezve adták át az enyészetnek.

POLITIKAI HIREK.

— A nápolyi király helyzete mint mondják Rómában is a pápa elutasítása tervét ismét szönyegre bozta. Persigny grófaak Párisban mulatása óta Franciaország sem idegenkednek többé oly nagyon e tervtől. A gróf ugyanis azon javaslatot tette, ne engedjék át Rómát Szárdiniának, hanem emeljék szabad várossá, mely tengerig nyúló környezetével minden nemzet kereskedelmének nyitva állna. Egyébírtán közvetlen Gaeta eleste után, s így mindenesetre a legrövidebb idő alatt, Róma sorsának is el kell döntetni.

— A Bourbonok lefoglalt javaiból Garibaldi október 28-diki rendelete által hat millió ducatt elválasztandó parancsolt a többtől, s ez összegből egy kinevezendő biztommány kárpótlást nyujtand a haza azon vértanúinak, kik 1848 május 15-ike óta ajó ügyért börtönt, száműzést, kirablást, üldözést, belebhezést s más üldöztetéseket szenvedtek.

— Turin, nov. 3. Capua bevétele hírére a város kivilágítottatt. Másik örvendetes újdonsága a napnak Garibaldi találkoztása Victor Emanuellel, mely mindkét részről rendkívül szívélyes volt. Bizonyos változást vélnek felismerni Garibaldi hangulatában, ki az olasz ügy feletti aggodalmait miatt néhány hó óta igen szomorú volt. Victor Emanuel meglátogatta az önkénytesek táborát, s nagy szívélyességgel tudakozódott mintléttük felől. A lelkesedés általános volt s a csapatok azon óhajtsukat fejezték ki, hogy szeretnének a piemonti rendes hadseregbe beosztatni.

— Az „A. A. Ztg.“-nak Turinból e hó 1-ről írják: „Klapka tábornokot, ki jelenleg Párisban van, itt egy nappal a másikra várják. A magyar emigratio, melynek itt van a székhelye, hirtelen eltűnt. Egy kézműipari nagy gyárban, nem messze Turintól, 2,000 magyar huszáregyenruha rendeltetett meg. A magyar emigratio fejei kijelentik, hogy a Magyarországnak tett engedmények után, ezen országban haladék nélkül forradalmat kell kezdeni, (?) — a piemonti katonáknak a Mincio vagy Po folyónál teendő támadásával egyszerre. A francia hajóhad, mely a gaetai öbölben horgonyoz, parancsot kapott, segíteni a szárdokat, ha a spanyol, orosz vagy osztrák hajók II. Ferenczet netán gyámolítani akarnák.

— Nápolyban mult hó 30-kán, magyar zászlók fölszentelésének programja tételt közzé, mely így hangzik: „Testvérek, polgártársak! Meghívlak holnap délelőtti 9 órára a San Francesco di Paola térre — egyikére a legmagasabb s legnagyobb ünnepélyeknek. Ti ott emelve találtok egy oltárt, melyélyes fölszentelése céljából a magyar zászlóknak, melyek hasonlólag az olaszokhoz, minél előbb saját hazájuk tornyain lengeni vágyanak. Nápolyi olaszok! Ti tudjátok, hogy Italia és Magyarország testvérek és azok is fognak maradni. Ezen szerencsétlen, de nevezetes ország fiai, küzdöltek éretünk. Italia csatáit magyar vért ittak, hogy magának e nemzetnek szabadságát megtermékenyítsék. Szent kötelességek tehát, holnap a helyszínen azon komolysággal megjelenni, mely szabad polgárokhöz illik, — ott a szövetségre megesküdni s Isten előtt fogadni, hogy Magyarország megszállásán közreműködni akartok. Nápolyi olaszok! Magyarország és Európa, rátok függesztik szemüket!!! — Nápoly, okt. 30. 1860. Pantaleo, Garibaldi kaplánja.“

Ezen felhívás következtében, a zászlószentelés csakugyan megtörtént. Ez ünnepélyen jelenvoltak: a nemzet-örtség, ennek parancsnoka Topputi tábornok, egész tábor- karával együtt, a száraz seregétől s hajóhadtól sok tiszt, a térparancsnok, s roppant néptömeg. Pantaleo atya a szent misét néhány dömcsép segédlete mellett végezte.

A mise végén Garibaldi a nép örömmujongása közt megérkezett s az oltárhoz lépett. Pantaleo atya néhány szót mondott, s azután a zászlók egyikének Szent István (első magyar király) a másikának József, (Italia szabadtörvénye Garibaldi) nevét adta. Erre két delfin: Pallavicino aldiátor ujeje s Garibaldi leánya, — a zászlókat háromszínnű, arannyal átszőtt szalagokkal ékesítették fel. A piemonti és nemzetőrségi katonai bandák, hazafiúi dallamokat játsztak, a magyarok pedig lelkesedve kiáltának: „Éljen Italia! Éljen Victor Emanuel! Éljen Garibaldi!” A nép pedig viszonáz: Éljen Magyarország! — Türr tábornok a könyezésig meg volt hatva! — Garibaldi azután a Forsteria palota erkélyére ment föl, s onnét az összegyülekezett néphez ily beszédet tartott:

„A magyar zászlók felszentelése, a népek őseredeti érzelmeinek nyilvánulását tükrözteti vissza. De az önzés fellázad, ezen óhajítás érvényesítése ellen; s ily egoismus megtestesülése — a pápa. Ez ellenszegül Italia újjászülésének, tisztán személyes érdekből; de ezáltal ellenszegül Krisztus törvényeinek is. A helyett tehát, hogy a jó elvének szolgálja, a rossznak fogta pártját; s az Isten és ördög közti választásnál, ez utóbbit mellett határozta el magát. Én keresztény vagyok, s mint ilyen, szeretem a népek szabadságát és boldogságát; mert az evangelium mindig évszázadról évszázadra arra inte, hogy a rabslolgákat meg kell szabadítani, s az emberi nemet szerencsésé tenni. De azért mivel olasz vagyok, nem akarok a pápa nagyobb pártolója lenni. Miután a pápa ellensége a szabadságnak s az olaszok újjászülésének: ő nem cselekszik keresztényhez illőleg. Éljen Viktor Emanuel! Éljen Italia! Éljen a kereszténység!”

A nép többször zajos tetszésnyilvánítással szakasztá meg őt, s egyhangú „Éljen Garibaldi!” felkiáltással rekeszté be az ünnepélyt. — Az „A. A. Z.” erre azt mondja, hogy az egész beszédből kiviláglik, miszerint „először a pápa meg fog buktatni, aztán Velence megfáradtatni s egyuttal Magyarország fellázitani, ha minden Garibaldi és Türr eszjárása szerint fog történni.” (?) A zászlószentelés után, a magyar legio tisztjei, Türr tábornokkal élükön, fényes díszlakomát adtak, melyen a dictator tábornokarával együtt, a garibaldista sereg több tisztje s Nápoly néhány politikai tekintélye jelen volt. Az első felköszöntést Türr tábornok mondotta „Italia szabadtörvénye, azon dicsőségteljes hősré, ki a sorstól hivatva van, valamennyi leigázott nemzetnek a szabadság pálmáját meghozni.” „A mi ünnepelt hősrünk — így szólt a többi közt — olasz ugyan testestül lelkestül, vagyonával és vérével; de ő egyuttal világpolgár is, ki minden oly népet szeret és becsül, mely szabadságra törekszik. Mi magyarok, — mondjuk ezt ki büszkén — ezen nemzetek első sorába tartozunk! Mi minden pillanatban készen állunk, kezet nyujtani a megszabadított Olaszországnak, mely a mi egyetlen barátunk, a mi legítimabb s legjobb szövetségünk. Jóllehet pedig sokan közülünk — s én magam is ezek közé tartozom, — nyugtalanul várják azon pillanatot, melyben e ma felszentelt zászlóink, a szeretett hazaföldjén fognak kibontatni: de azért vigasztaljuk magunkat azon megjegyzéssel, hogy katonák vagyunk, kiknek kötelességérzete s fegyelme némely szigorú pillanati szükség előtt meghajolni kénytelen és meghajolni tud. De higgyetek nekem, jönni fog az órá, mely önmegtartózkodásunkért, lázas türelmetlenségünkért s valamennyi általunk hozott áldozatért — bennünket dúsán kárpótolni fog. Ezen ünnepélyes pillanatban csak egy óhajításom van: hasonlíthatlan hősrünk oldalán (itt Garibaldira mutatott) e zászlóval kezemben, Magyarország határait átlépni! „Éljen Garibaldi! Éljen Italia! Éljen Magyarország!”

A magyar legio, írja a „N. Pr. Ztg.”, Türr tábornok parancsnoksága alatt napról napra növekszik, s nemcsak magyarokból áll, hanem német és más nemzetbeliekből. A legio katonái mindnyájan feltűnőleg erőteljes és nagy férfiak, mintha csak ki lennének szemelve, különösen a levasság huszár egyenruhában jól néz ki. Türr, Garibalditól 2 üteg ágyút és 10,000 fegyvert kapott. (P. H.)

— A „Vaterland”-ban olvassuk: Az időjárás, mely békés fehér lepellet vonta be a föld színét, — az embereknek s háborgató törekvéseiknek is nyugtot parancsolni látszik; ekkép Türr tábornok vállalata is, kinek a dalmát vagy montenegroi partokon megjelentét ez időben várták, könnyen dogába dől.

— Franciaországot mint látszik különös helyzetbe hozá Russell lord nagyhatású jegyzéke. Mintha éreznék, hogy Anglia által tul van szárnyalva, midőn ez, mely különben sem titkolt soha végakarátát, most egyszerre oly leplezetlenül lépett föl az olaszok ügye mellett, hogy ezek rokonszenvének okvetlen feléje kell fordulnia. Most ha Franciaország is követi e nyíltságot, úgy tűnik föl, mint az angol politika uszályvivője; ha az olaszok ellen lép föl, kockáztatja mindazt, a miért Olaszországban vérzett. Valószínű ennél fogva, hogy a két véletel közt közép magatartást fog követni, mi által remélheti, hogy befolyásának egy részét ismét visszahódíthatja.

Ugy látszik, mintha az eszközöket már is gondosan keresné, mikkel Olaszországra anyagi vagy szellemi nyomást gyakorolhat. A római őrségnek erősítése az első sorába tartozik; azon oltalom továbbá, melyben a nápolyi királyt, újabb tudósítások szerint, komolyan részesíté s melynek állítólag főcélja az, hogy a király Franciaország ajánlott vendégszeretét elfogadja, valamint a toscanai ngynek szintén állítólagos meghívása Párisba, kétségtelenül az utóbbiak, az erkölcsi nyomás eszközei közé tartoznak.

— Russell lordnak legújabb sürgönye nagyon természetesen az angol sajtó figyelmét is rendkívül magára vonta. A „Daily News” s a „M. Post” azt, mint nagyszerű tettet magasztalják. Az utóbbi lap szerint e sürgöny a legfontosabb manifestum, mely eddigelő az olasz ügyre vonatkozó angol politika iránt megjelent. A „Daily News” szerint a sürgöny nyilatkozatainak értékét oly perczben, minő a jelen, alig lehet tulbecsülni, egy ily erőlyes erkölcsi támogatásnak éppen most több haszna van Olaszországra nézve, mint bármely anyagi segélynek, mely annak nyujtathatnék. A congressus kérdése nyomond, aligha fog most többé előhozatni. A sürgöny új korszakot jelöl ki a politikai történelemben. Mi ugyan nálunknál már századok óta elismert s tiszteltben tartottuk a nemzeti függelenség s önkormányzás elveit; azonban csak ritkán szegedtünk, valamely népjogokérti harc alatt, határozott ellenállást, a többi európai nagyhatalmak ellenébe. Az olaszok most tudni fogják, hogy kik barátjaik s kik ellenségeik. Kérdés lehetett az iránt, ha vajjon Angolország önzellen erkölcsi támogatása, a multévi hadjárat alatt, nem birt-e nagyobb értékkel Olaszországra nézve, mint Franciaország bérszomjas segélye. De a jelen hadjárat alatt többé semmi kétség sem lehet az iránt, hogy melyik nagy hatalom nyujtott az olaszoknak legközelebb s legerélyesebb segélyt. A mely arányban az olaszok bebizonyíták a szabadságai érettségüket s annak elnyerése iránti óhajításukat, ugyanazon arányban lett őszintébb s erélyesebb az angol kormány támogatása s ugyanazon arányban kezdett Franciaország görbe s csalárd politikát követni. A „Times” többi közt így szól: „Nemrég egy igen reactionarius sürgönyvel lepte meg lord John a világot vagy inkább azon pártot, melyhez teljes életében tartozott. Ugy látszik, átlátta lord J. Russell, hogy ezen előbbi sürgöny se collegáinak, se az országnak nem tetszett. Eszébe jutott, hogy alsóház is van, s mivel egy irányban igen messze ment, ezen hibás lépését most egy más irányban tett nyilatkozattal igyekszik jóvá tenni. Megvalljuk, nem gondolhatunk mély sajnálkozás nélkül ezen két sürgönyre. Mit gondol Olaszország, mit gondol Európa azok szerzőjéről? Szárdinია barátjának vallottuk magunkat s azzal mutatjuk meg barátságunkat, hogy diplomatiánk súlyát legnagyobb szorongattatása idején vetjük mérlegbe ellene s ezen barátságátalant tettel azzal igyekszünk megint jóvá tenni, hogy merőben ugyanazon politikát, melyet kárhóztatánk, azon pillanatban pártoljuk megint, midőn nyilván sikeresnek mutatkozik. Szerencse Angliára nézve, hogy politikai állása nincsen egészen egy miniszter kezében. Különben az érintett eljárásra nem csak pirulva, de rémülve gondolnánk vissza.” Végre a „Chronicle” helyesli ugyan a sürgöny tartalmát; azonban tiltakozik Franciaországnak a többi hatalmasságokkal egy sorba helyezése ellen. Szerinte Russell lord megfellekedezni látszik arról, hogy Victor Emanuel Napoleon császár segélye nélkül nem állana most nápolyi földön, mint győző s mint választott király.

— A Londonban levő diplomatiái testület legnagyobb része mint mondják igen érzékenyen vette a Russell lord jegyzékét, s főleg az ezen jegyzékben korholt hatalmak képviselői elhatározták volna, hogy a londoni lordmayor lakomáján távollétökkel tegyék magukat kitünökké. Ezek közé csakugyan nem tartozik a francia követ, ámbár a francia kormány is visszahívta volt a maga képviselőjét Turinból. Persigny gróf nem csak nem vetette meg a lordmayor tekenőbéká levelet, sőt a lakomán még kiváló szerepet játszott s a közte s két angol miniszter Russell és Palmerston közt váltott beszédek nagyban áradoztek a béke s barátság hő szavaitól, a melyek, ha másokat nem is, de mindenesetre a börszt rőzsazin hangulatra deríteni bírják. Egyébiránt a távirda még csak morzsákat közöl e nagyhirű asztalról, hol az angol és francia nemzet képviselői egymással ismét azon egy sőtől és kenyérből ettek. Ezuttal az egész táviratot közöljük ekkép:

London, nov. 9-én, este. A lordmayor-lakomáján Persigny ur következő beszédet tartott: Európa kormányai azon áldozatok által, miket a közbéke fentartására tettek, nagybölcséséget tanusítottak. Honnan ez aggodalom, e bizalmatlanság? Francia- és Angolországnak közös érdekei vannak. A békéből egyenlő hasznot húznak, a háborúból egyenlő kárt vallanak. A császár szilárdítani fogja az Angolországgal békét. Russell lord így szóla: A parlament örökre fentartja a szabadság elvét; Anglia az

elnyomott népek iránti rokonszenvet. A békére való kilátások soha se voltak kedvezőbbek, mint a jelen perczben. Palmerston hasonló értelemben szólt.

— A „Vaterland”-ban olvassuk: „Egy dalmatiai magán-közleményből arról értesülünk, hogy Montenegroban nagy hadikészületek tételnek, s ezek egyenes összefüggésben állanak azon forradalmi tervekkel, melyek Milanóban s Nápolyban koholtatnak. A tenger-melléken tartja magát azon hír, mely Türr tábornok csapatainak leendő kiszállásáról szól. Azt is állították, hogy ily kiszállás már meg is történt; azonban kiviláglott, hogy e hírre egy távol elsütött ágyú szolgáltatata ártatlan alkalmat. Ezen ágyúlövés pedig valamely ausztriai vagy angol hajón tétel. Mert tudni való, hogy Angliának most 6 hadihajója van az adriai tengeren, s hogy egyuttal Corfu szigetére egy angol hadtest van rendelve, mely oda nem sokára megérkezik. Anglia tulajdonképeni szándékáról nem lehet kétség. Elégge jól van értesítve azon fondorlatokról, melyek Ragusából s más helyekről Montenegroba — hova tele marékkal küldöztetik a pénz — továbbá Dalmatiába s különösen a török tartományokba irányozvák, s a melyeknek sikerére Párisban nem kevésé számolnak. Ott Montenegroban erősen biznak, s ezt némileg bázisul akarják felhasználni kétfelé is, — t. i. nemcsak csak, a török tartományok fellázítására. — Az elhatározó pillanat közelg, s a forradalmárok tudják, hogy sielniök kell, ha a legitimitásnak végre is előrerohanandó hadereje által megelőztetni nem akarnak.”

Ujabbak. — Turin, nov. 9. Ma az „Opinione” így ír: Victor Emanuel Nápolyba bevonulása által tényleg föltevő saját fejére az olasz koronát; s Olaszországnak ezen nagy forradalom után, az európai állam-kötelekben saját fényes történelmének, melylyel egyetlen más hatalmasság sem dicsekedhetik hasonló mértékben, és saját érdekeinek megfelelő állást kell elfoglalnia. A pápai kormány Viterbóban az annexio iránti szavazás megállítását parancsolá meg; a francia helyőrség nem fogadá el a parancsot, sőt inkább támogatá az annexio tényét; a pápai csendőőrök ellent akartak állani, azonban a francziák által ettől visszatartóztatnak. Ezen esemény a pápai udvarnál Franciaország irányában igen rossz hangulatot idézett elő, miután már Viterbo s más, még a pápai kormány alatt levő városok az annexio mellett szavaztak, ezek erkölcsileg nem tartoznak többé Róma alá s ezen állás nem tarthat többé sokáig. Az „Opinione” végül azt véli, hogy miután a pápának Franciaországgal kibékülése többé nem lehetséges, jobb lenne, ha Franciaország haderejét onnan visszahívna s a pápát saját sorsára hagyja.

— Milano, nov. 9. A mai „Perseveranza” Turinből e hó 8-áról jelenti: Montezemolo végleg Szcilia kormányzójává nevezetett; ott őt miniszterium alapitattik La Farina belügyi, Cordova pénzügyi, Pisani közunkaügyi, Padre Ottavio Lanza, közoktatásiügyi miniszter; az igazságügyi miniszter nevét még nem tudják.

Turini lapok azt erősítik, hogy az ugynevezett olasz parlament 1861 január 15-én fog összeülni; a választások karácson felé kezdődnek.

— Milano, nov. 10. A mai „Perseveranza” Turinből 9-ről jelenti: Tegnap este egy nápolyi magánsürgöny a gaeai parancsnok s Fan ti közt az erőd átadása fölötti alkudozást jelenté. Il. Ferencz kész felhagyni a további ellentállással, s elutazásra készül. Gaeta ostroma még erőlyesen folytatatik. A római területre menekült nápolyi csapatok a piemonti kormányhoz Nápolyba küldetnek.

— Victor Emanuel hintón tartotta Nápolyba bevonulását, melette ült Garibaldi s a miniszterium összes személyzete kísérté őket. A királyi palota trónteremében, Consorti, a belügyminiszter, átnyujtotta ő felségének az általános népszavazás eredményét, mely által Victor Emanuel monarchiájának népessége 9 millióval szaporodott. „Sire! — így szólt Consorti — a comitiákban összegyűlt nápoly-szciliai nép, önt roppant szavazattöbbséggel királyává választotta. Kilencz millió olasz egyesült azon tartományokkal, melyeket felséged annyi bölcseséggel kormányoz s megbizonyítva azon ünnepélyes ígéretét, hogy Italianak az olaszok Italiájának kell lennie.” A király nemes kifejezésekben válaszolt. A távirat pedig hozzátesszi, hogy Nápolyt a legmagasb lelkesedés lengi át.

Miután Gaeta szárazföldi részről a 4-dik hadtest által körül van zárólva, a rendes ostrommunkálatok megkezdettek.

— Mint a „Pays” jelenti, az ausztriai kormány a velencei területnek oly alkotmányt szándékozik adni, mely e tartománynak autonomiát s szabadelvű intézményeket fogna biztosítani.

— A „N. N.” szerint Kossuth manifestuma a magyarokhoz, igen mérsékelt hangon van írva. Kossuth kifejti honfitársai előtt az okokat, melyek az okt. 20-diki császári kibocsátványok ellen szólnak, s tudokra adja,

hogy Németországban a forradalom óriási léptekkel halad előre; hogy továbbá, a újpek ezuttal nem fogják használatlanul hagyni a kínálkozó alkalmat. Ő kijelenti miszerint csak azért emelt szót, hogy honfitársait ildomosságra intse.

— London, nov. 12. A „Morning Post” mai száma Shanghaiból, szept. 26-ról kelt hivatalos közlés után jelenti, hogy az angol ezrek vissza fognak térni Angolországba. Továbbá, hogy a Chinával kötött béke aláíratott.

— A „Pos. Z.” azt írja: hogy az orosz hadsereg mielőbb hadilábra fog állítani a 4. és 5-ik már rendelést kapott indulókészen állani. A keleti dolgok a kormány figyelmét nagyon igénybe veszik, mások úgy hiszik, hogy ez intézkedés nyugatot érdeklí. Gr. Berg Finnland főkörmányzója titkosan jelentette a császárnak, hogy az országban a forradalom kitörő félben van, s miután abban titkos összeköttetések vannak elágazva, jól szervezett titkos rendőrséget javasol.

— A nápolyi angol követi állás meg van szüntetve.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE november 12-kén.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	77.40	77.50	Ausztr. államvaspálya	274.— 274.50
5%-os metalliques	100 frt.	66.40	66.30	Nyugati vasut	180.75 181.—
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasut	114.— 115.—
5%-os magyarországi	100 frt.	69.—	69.50	Tiszai vasut	147.— 147.—
5%-os bánsági, horvát és szláv	100 frt.	68.—	68.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	157.— 158.—
5%-os erdélyi	100 frt.	66.50	67.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	150.— 150.50
Sorsjegyek.				Graz-Koflachi	100.— 105.—
Trieszti db.	100 ft pp.	109.—	110.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	93.—	94.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 65.—
Budai városközség db.	40 ft a.é.	35.50	36.—	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	86.—	86.25	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	36.75	37.75	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3/4	114.40 114.60
Palffy	40 ft pp.	35.75	36.25	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3/4	— —
Clary	40 ft pp.	36.25	36.75	Berlin 100 taller (150 ft ausztr. érték.) 4	— —
St. Genois	40 ft pp.	36.25	36.75	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3/4	114.60 114.75
Windischgrätz	20 ft pp.	23.50	24.—	Hamburg 100 mark-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2	100.90 101.—
Waldstein	20 ft pp.	23.50	26.—	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2	133.70 133.80
Keglevich	40 ft pp.	13.50	14.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. érték.) 3 1/2	53.25 53.35
Részvények.				Pénznekem.	
Nemzeti bank ex div.	764.—	765.—	—	Korona	18.45 —
Hitelintézet 200 frt.	174.10	174.30	—	Császári arany	6.37 —
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.	550.—	552.—	—	Reczés arany	6.37 —
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.	404.—	406.—	—	Napoleons'or	10.68 —
Tri-szi Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.	150.—	160.—	—	Orosz imperiale	11.03 —
Budapesti lánchíd 500 ft pp.	380.—	390.—	—	Ezüst	134.25 —
Ejszaki vasut	1890.50	1890.70	—	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	34.25 —

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1155)
Sz. 22210. 1860.
1912.

1860 november 26-án egy írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni a cs. kir. helytartóságnál Nagy-Szebenben, a Szamos-újvári cs. kir. fogházbeli bűnhönczök számára megkívántató étkek és kenyér szállítása, továbbá a nevezett fogház öröklényisége számára szükséges kenyér szállítása iránt 1861 január 1-től december végeig terjedő időre.

Az ez iránti ajánlatoknak jól bepecsételve és kivülről e felirattal: „ajánlat a szamos-újvári fogházbeli foglyok étetése” kell ellátva lenniök, és a cs. kir. helytartósághoz Nagy-Szebenbe intézendők.

Azok akár postán küldethetnek közvetlenül a cs. k. helytartóságnak akár személyesen nyújthatnak be a helytartósági segédhivatalok igazgatóságánál. Mindkettőnek 1860 november 26-ka déli 12 óráig kell megtörténnie, minthogy az azon időpontig beérkezett ajánlatok biztalmányilag fel fognak nyitlatni és a később érkező ajánlatok többé nem fognak tekintetbe vétetni.

Az ajánlat vagy is ígért számmal és betűkkel tisztán kifejezendő és az az etkekért s a kenyérért különleg teendő ki, minthogy körülményekhez képest mind a kettő külön is adathatik ki. Egy netáni külömbsegnél a számokkal és betűkkel kifejezett ajánlatok között, a betűkkel kifejezett összegek fognak érvényeseknek tekinteni.

Bánatpénzül az étkekért 1000 ft. o. és a kenyérért ugyanaannyi melléklendő akár készpénzben, akár állampapirokban a folyam szerint, akár pedig biztosított jelzalogban, avagy pedig egy ilyes bánatpénznek valamely cs. kir. adóhivatalnál történt letételéről szóló csupa nyugtatvány is mellékelhetetik.

Az ajánlók tartoznak kereszt- és vezetékneveiket valamint lakhelyöket tisztán megírni, és azok, kik tán korábbi tárgyalásokból vagy különben itten nem ismeretesek, egy hivatalos bizonyítvány által vagyoni állapotukot osztrák állampolgárságukat és erkölcsiségüket kimutatni, nem különben az ajánlatban mindenek előtt azt tisztán megjegyezni, hogy ők a szállítási feltételeket, melyek itten a helytartósági segédhivatalok igazgatóságánál és Szamos-újvárt az ottani cs. k. fogház igazgatóságánál naponta megtekinthetők, — kellőleg ismerik és magukat azoknak feltételül alája vctik.

Nagy Szeben, november 11-kén 1860.

Az erdélyi cs. kir. helytartóságtól.

(1153)

12488.

1860.

Árverési hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik, hogy e folyó év december 17-én reggeli 9 órakor az alul jelölt cs. kir. kerületi pénzügyigazgatóságnál a Kolos-Monostori romai kath. alapítványi uradalomhoz tartozó Kájántói, Kolos Monostori, Bogártelki, és Jegenyei jószágok, minden hozzá tartozó lak- és gazdasági-épületekkel, s a jelen törvények szerint fenntartott földesuri joggal (Regale beneficium) az erdők kirekesztésével, hat egymásután következő évre ugymint: az 1861-ik év mártius 1 ső napjától kezdve az 1867-ik év február hó utolsó napjáig nyilvános árverés útján haszonbérbe fognak adatni.

Ezen jószágok egyes alkotrészei felől bővebb fölvilágosítást szerezhetni úgy az illető helyhatóságoknál, mintszintén a Kolos-Monostori gazdasági hivatalnál meglevő birtokívekből.

A fölkiáltási ár a jelen egy évi haszonbéri összegben, ugymint:

- a.) A Kájántói birtokért 3570 frt — krban o. é.
- b.) A Kolos-Monostori birtokért 1943 frt 56 ”
- c.) A Bogártelki 1522 frt 50 ”
- d.) A Jegenyei 525 frt 21 ”

állapított meg.

Haszonbérleti vágyók kötelesek az árverés kezdete előtt a kikiáltási ár 10 századátjánát bánatpénzül (Vadium) készpénzben vagy állami kötelezvényekben az utolsó bécsi börzei érték szerint számítva befizetni, mely a legtöbbet ígérőnek csak is a meghatározott biztosíték (Cautio) szolgáltatása és annak elfogadása után, a többi árverezőknek pedig az árverés végeztével fog visszaadatni.

Az árverésben csak oly egyének részesülhetnek, kiknek jó hírnevök, erkölcsi magaviseletük, és vagyoni állásuk az árverező biztomány előtt ösmeretes, vagy pedig ezen tulajdonságukat az illető hivatalok hiteles bizonyítványa által kimutatják.

Az árverezéstől mer be ki leendnek zárva, a gyámmoki engedély nélkül kiskoruk, valamint a bünyenyítő kereset alatt állott, elítelt, vagy bizonyosság hiánya miatt feloldozott egyének, mint szintén az álladalmi javak eddigi oly haszonbérlei, kik szerződvényeiket megszegték.

Az árverés kezdetéig 36 krajczáros bélyeggel szabályszerűleg ellátott, az ajánlkozó kereszt- és vezeték nevével sajátkezűleg aláírt az alul megnevezett ker leti cs. kir. pénzügyigazgatóság-hoz címzett bepecsételt írásbeli ig retek (Offert) is elfogadtatnak, ha azok a fenebb meghatározott bánatpénzzel, vagy pedig annak valamely álladalmi pénzintélni befizetéséről szóló nyngtával ellátva leendnek, az azokban fölajánlott haszonbérleti összeg számmal és betűvel kifejezve leend s azon uyilatkozatot tartalmazandják, hogy az ajánlkozó nagykorú s az árveréshez a fönnbiek szerint följogosított oly egyén, ki a haszonbérleendő jószág alkotrészeit ösmeri smagát az árverési föltételeknek, melyek előtte ösmeretese- minden kifogás nélkül aláveti.

A társulati írásbeli ajánlatoknak az érintettek kivül még magában kell foglalni azon nyilatkozatot, hogy ajánlkozók közösen t. i. egy mindenikért, és mindenik egyért kötelezik magukat a haszonbérleti és szerződvényi feltételek teljesítésére, valamint azon egyén nevét is, kinek a haszonbérleti tárgy átadandó.

Azon esetbän, ha a szóvali és írásbeli legmagasabb ajánlatok egyenlők lennének, az árve-

rezésnél tett utolsó szóbeli legtöbb ígért előnyvel bírand egyenlő írásbeli ajánlatoknál az első-seget sorshuzás határozandja meg; hiányos írásbeli ajánlatokra pedig nem leend semmi tekintet.

Egyszermind figyelemzetik minden haszonbérten vágyó az illető jószág jelen állapotáról az árverés előtt magának annyival inkább tökéletes tudomást szerezni, mivel későbbre semmi nemű kifogásnak hely nem adatand.

A haszonbérleti és árverési föltételek az árverés kezdete előtt föl fognak olvastatni s addig is az alább jelölt cs. kir. kerületi pénzügyigazgatóság levélküldő osztályzatánál megtekinthetők.

A Kolozsvári cs. kir. kerületi pénzügyigazgatóságtól November 8-kán 1860.

NEM HIVATALOS.

(1154)

(16/11 1860.)

(4—6)

Angol szabadalmas

KÖSZVÉNYGYOLCS

mindennemű fájdalom ellen,

mint: köszvény, rheumatismus (tagnyílás, keresztcsont fájás), orbáncz, mindennemű görcs kézben, lábban, s különösen vér-ér-dag fobeli köszvény, podagra, tagdagadás, ficzomódás, oldalnyílás esetében biztos eredményvel egytellen gyors és valóban hatályos segítő szer.

Ezen, Európa minden államaiban körül belől 12 év óta ismert, angol szabadalmas **Kir. bajor és kir. württembergi engedéllyel ellátott** köszvénygyolcs mázos fellével ilesztendő (még pedig az egész darab) a szenvedő tagra. A felillesztés előtt a mázos oldal lágyemeleg vízzel megnedvesítendő, s néhány percig a kemence előtt tartandó, hogy az a testre felragadjon. Az nem hagy semmi foltot vagy nyomot maga után, eleinten némi mardo-só fájdatom okozand ugyan de nem kell levenni, míg az magától le nem válik, s a fájdalom egészen meg nem szűnt. Ha a testrésznél az izület kívánja, ehez képest a gyolcs ollóval bemetszendő, hogy az a test mozdulatai közben a megfeszülés miatt ne legyen alkalmatlan. Rheumatismus főfájásoknál (mint egyetlen elismert, általános szer) a hajat lehetőleg vissza kell simítani, s szeletenként feltenni, épp úgy a nyakszírnál is a fülek mögött, s ez teendő a fulzugánál is.

Minden csomag helyt Budán 1 frt. p. p. vagy 20 ezüst garas porosz árfolyam szerint, vagy 1/2 amer. dollár, vagy két angolshilling, avagy 3 francia frank.

Kivonat a „Pester Lloyd” 1855 apr. 15-diki 88-ik számból

A budapesti kereskedelmi és iparkamra jelentése

a központi biztalmányhoz Bécsben

kerületének részvételéről a párisi gazdasági és iparműkiáltásban — XII osztály.

Weber károly cég May Emil, Buda, Krisztinaváros) küldött két darabot az ö kiváltságos köszvénygyolcsból, a melyet tíz év óta készít. A meglepő gyógyhatás köszvényes és rheumatikus bajokban ezen készítménynek Európa minden államaiban nagy elterjedést szerzett.

Kapható Kolozsvártt csupán csak Wolff J. gyógyszer-tárában, Tordán: Wolff Gábor gyógyszer, Brassóban: Jekeli Ferdinánd gyógyszer, Szebenben: Schneider F. J. szepmü-kereskedésben, Beszterczen: Dietrich és Fleischer keresked, K.-Fejérvártt: Wagner József szepmü-kereskedésében, Segesvártt: Misselbacher J. B. kereskedésében, Temesvártt: Kraul János keresk., Aradon: Probst F. J. kereskedésében, Wersetzten: Joanovits St. P. urnál.

(1152)

(1—2)

Felszólítás.

Ezennel nyitlan felszólítom (magán leveleim-re nem válaszolván) Rigó Gyula urat, ki ez-eltől 4 évvel iskolai tanulmányát végezve Dévára szülőihez ment, hogy 42 frt o. é. tartozását küldje meg, hogy ne legyek kénytelen a törk-vény útján megkerestetni és pénzzemet felvételni. Kolozsvártt, nov. 12. 1860.

Waltz Ferencz,
cipész mester.

(1145)

(3—3)

Az utóbbi időben számos megrendeléssel szerencsétlettek bennünk a testvér haza tisztelt gazdái, mivel azonban készítményeink a hosszú távolság miatt az uton gyakran eltörtek, elhatároztuk részint saját, részint az erdélyi gazda közönség érdekében, Kolozsvártt fiók-műhelyt állítani fel, s jövőben innét Pestről csak géprészeket küldeni, melyeknek összerakását a kolozsvári műhelyek fogják végrehajtani. Előlegesen gépjavitások mellett ekék és rosták készítésére fog ottani

telepünk szorítokzni; s nagyobb terjeszkedésre csak a tisztelt közönség pártolása fog irányadónk lenni.

Ország-zerte ismert gyártmányainkat a tisztelt gazda közönség figyelmébe ajánlani bátorlodunk, s az ekékre és rostákra a gyári árakat Kolozsvártt következőleg állapítottuk meg.

- 1 rendű Vidals eke ára 21frt.
- 2 ” ” ” ” 19frt.
- 3 ” ” ” ” 17frt.
- 4 ” ” ” ” 15frt.
- Vastengelyű taliga ” 14frt.
- Egyszerű rosta ” 58frt.
- Szabadalmazott rosta ” 73frt.

A fiók-műhely vagyon a két szám között **hosszúutca 382 sz. a.**

Kolozsvártt.

Kelt Pesten okt. 25-én 1860.

Vidacs István,

gépgyáros.

Vidacs Jankó.